

СЕКЦІЯ ПРАВА

УДК:347.73

*В.В. Бойко, к.ю.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЩОДО ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ЗА ВИДАТКАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Виконання державного бюджету України за видатками ґрунтується на закріплених законодавством правових засадах, які забезпечують чітке та неупереджене планування, ефективне використання коштів, дотримання фінансової дисципліни й здійснення постійного контролю за виконанням бюджетів. Незважаючи на останні роки, коли розвиток економіки нашої держави зазнавав серйозного впливу пандемії Covid 19 і виконання державного бюджету відбувалося з врахуванням необхідності подолання пандемії та боротьби з її наслідками, Україна змогла стати одним з найбільших експортерів агропродукції та великим гравцем на світовому ринку металургії та ІТ-послуг. Проте, військове вторгнення 24 лютого 2022 року Російської Федерації на територію України та подальше розгортання бойових дій завдали серйозного удару українській економіці, що, безсумнівно, вже серйозно вплинуло на виконання бюджетних показників поточного року.

Виконання державного бюджету України в умовах воєнного стану кардинально відрізняється від звичайного. Якщо за мирних часів здійснення видатків держбюджету відбувалося виключно у відповідності до ЗУ «Про державний бюджет» на відповідний рік і будь-які зміни потребували обов'язкового законодавчого підтвердження (на що зачасти витрачалося доволі багато часу), то в умовах воєнного стану видатки бюджету здійснюються в особливому порядку. Відбулася переорієнтація бюджету країни на військові цілі і виключно на здійснення найнеобхідніших соціальних видатків, спрямованих на підтримку життєдіяльності населення.

У відповідності з Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. «Про введення воєнного стану в Україні» [1] та Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в ряд нормативно правових актів було внесено низку змін, в тому числі і до Бюджетного кодексу України [2].

Зокрема, внесені зміни до Бюджетного кодексу України, у відповідності до яких зміни до місцевого бюджету вносяться рішеннями виконавчого комітету відповідної місцевої ради, місцевими державними адміністраціями, військово-цивільними адміністраціями або військовими адміністраціями без ухвалення відповідного рішення сесії місцевої ради; обмеження статті 78 Бюджетного кодексу щодо розподілу вільних залишків та/або здійснення секвестру місцевого бюджету (15% недовиконання за

підсумками квартального звіту) не застосовується; не діє норма щодо обов'язковості погодження рішення виконавчого комітету/розпорядження голови адміністрації з відповідною комісією місцевої ради з питань бюджету [3].

Окрім того, визначається, що залишки субвенції з державного бюджету, які залишилися на 01.01.2022 року відповідно до законодавства (крім субвенцій зі спеціального фонду, зокрема, на ремонт доріг) можуть бути витраченими на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію /вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів, облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану; скасовано обмеження щодо максимального розміру резервного фонду (не більше 1% обсягу видатків загального фонду); не застосовується стаття 80 у частині дотримання термінів подання звітності про виконання місцевих бюджетів; скасована норма щодо складання Бюджетної декларації та прогнозів місцевих бюджетів на середньостроковий період; скасовано вимогу Кодексу щодо передачі коштів між загальним та спеціальним фондами бюджету виключно в межах бюджетних призначень шляхом прийняття рішення про місцевий бюджет або про внесення змін до нього [4].

Безумовно, це лише частина змін, які було вже внесено до бюджетного законодавства з метою оперативного реагування та ефективного прийняття управлінських рішень в умовах воєнного часу. Проте, безсумнівно, максимально можливе безперебійне функціонування економіки нашої держави та забезпечення Збройних сил України і першочергових потреб цивільного населення в подальшому вимагатимуть і наступного перерозподілу доходів та переорієнтацію видатків державного бюджету, з огляду на виникаючі нагальні потреби.

Література

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану: закон України від 03.03.2022 № 2118-I. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text>

4. Про внесення змін до розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України: закон України від 15.03.2022 № 2134-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2134-20#Text>